

СТВОРЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація: проаналізовано історію створення та розвитку Європейського союзу та визначено процеси налагодження та розвитку механізмів співпраці між країнами-членами в політичній, військовій, економічній та гуманітарній сферах.

Ключові слова: Європейський союз, співпраця, угода, безпека

Abstract: the history of the creation and development of the European Union is analyzed and the processes of establishment and development of mechanisms of cooperation between member states in the political, military, economic and humanitarian spheres are determined.

Keywords: European Union, cooperation, agreement, security

Вступ

Європейський Союз починає свою історію від 9 травня 1950 р. Саме тоді міністр закордонних справ Франції Робер Шуман запропонував нову форму політичної організації Європи силами створення спільного ринку вугільної і сталеливарної продукції Франції, Федеративної Республіки Німеччини та інших західноєвропейських країн як засіб зміцнення миру та стабільності на континенті, аби унеможливити саму думку про війну між європейськими націями. Ця пропозиція увійшла в історію під назвою «план Шумана». День 9 травня став днем народження Європейського Союзу і тепер щороку святкується як День Європи, який також відзначається з 2003 року в Україні. День Європи разом з прапором ЄС, європейським гімном та єдиною валютою - євро виражає політичну сутність Європейського Союзу.

Створення та еволюція ЄС

Європейській Союз утворився в результаті послідовного розвитку процесу інтеграції країн Західної Європи, яка пройшла у своєму розвитку декілька етапів.

18 квітня 1951 року був підписаний Паризький договір про створення Європейського співтовариства вугілля і сталі (ЄСВС). До складу ЄСВС увійшли шість країн: Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Німеччина та Франція. 27 травня 1952 року країни «європейської шістки» підписують Договір про заснування Європейського оборонного співтовариства (ЄОС).

Договір про ЄСВС набув чинності 23 липня 1952 року.

Наприкінці 1955 року на конференції у Мессіні країни «європейської шістки» домовились про заснування Європейського співтовариства з атомної енергетики (Євратому).

23 березня 1957 року у м. Рим відбулося підписання Договору про створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) та Договору про створення Європейського співтовариства з атомної енергетики (Євратом).

Обидва договори набули чинності 1 січня 1958 року і увійшли в історію під назвою «Римські договори» [1].

8 квітня 1965 року було підписано Договір про злиття виконавчих органів ЄСВС, Євратому та ЄЕС. 1 липня 1967 року цей Договір набув чинності. У результаті була створена єдина структура інститутів, що забезпечують розвиток європейської інтеграції. Основними інститутами стали Європейська Комісія, Рада Європейських Співтовариств, Європейський Парламент та Суд Європейських Співтовариств. У грудні 1974 року до цих органів додався новий – Європейська Рада, яка складається з глав держав та урядів країн-членів Європейських Співтовариств.

На початку 70-х років розпочався процес розширення ЄЕС.

1 січня 1973 року членами ЄЕС стали Велика Британія, Данія, Ірландія.

1 січня 1981 року членом ЄЕС стала Греція.

1 січня 1986 року членами ЄЕС стали Іспанія та Португалія.

1 липня 1987 року набув чинності Єдиний європейський акт, підписаний у 17 лютого 1986 року. Цей документ визначив подальші цілі Європейської інтеграції.

7 лютого 1992 року у Маастрихті було підписано Договір про Європейський Союз. Договір набув чинності 1 листопада 1993 року [2].

1 січня 1995 року членами Європейського Союзу стали Фінляндія, Австрія та Швеція.

2 жовтня 1997 року було підписано Амстердамський договір (набув чинності 1 травня 1999 року), який вніс зміни та доповнення до Маастрихтського договору про Європейський Союз, Римського договору про заснування Європейського Співтовариства та Євратому, Договору про заснування ЄСВС.

Особливу роль у цьому відіграло укладення у 1997 році Шенгенської угоди про вільне пересування громадян у межах Європейського Союзу.

1 січня 2002 року до готівкового обігу була введена єдина грошова одиниця ЄС – євро.

Ніщський договір, підписаний 1 лютого 2003 р. Визначив нові правила для управління розширеним ЄС [3].

17-18 червня 2004 року на Саміті ЄС у Брюсселі було схвалено текст Конституції Європейського Союзу. 29 жовтня 2004 року Угоду про Конституцію Європейського Союзу було підписано главами держав та урядів 25 країн-членів ЄС у Римі.

1 грудня 2009 року набув чинності «Лісабонський договір про внесення змін у Договір про Європейський Союз і договір про створення Європейської спільноти» [4].

Висновки

Завдяки створенню і розширенню ЄС між державами-членами Союзу зникають бар'єри, які заважали вільному пересуванню людей, товарів, послуг та капіталів. Крім того, розширення має свої вагомні переваги. Зокрема: розширення зони миру, стабільності і добробуту в Європі; економічне зростання та створення нових робочих місць як у старих, так і нових країнах-членах; поліпшення якості життя громадян в усій Європі; збагачення культурного розмаїття, взаємообмін ідеями та краще розуміння інших людей; посилення ролі Союзу в міжнародних відносинах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Виникнення та еволюція Європейського союзу (ЄС) [Електронний ресурс] <https://multimedia.posibnyky.vntu.edu.ua/> – 2020 – Режим доступу до ресурсу: <https://multimedia.posibnyky.vntu.edu.ua/mm/Ukraine-EU/txt/05.html> – Назва з екрану.

2. ЄС [Електронний ресурс] <https://uk.wikipedia.org/> – 2020 – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%90%D0%A2%D0%9E> – Назва з екрану.

3. Передумови, історія виникнення та розвиток Європейського союзу [Електронний ресурс] <http://osvita.ua/> – 2019 – Режим доступу до ресурсу: <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/politolog/16526/> – Назва з екрану.

4. Європейський союз [Електронний ресурс] <http://resource.history.org.ua/> – 2018 – Режим доступу до ресурсу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR – Назва з екрану.

Кравчук Ганна Андріївна – студентка групи УБ-17б, Факультет менеджменту і інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: annkrav99@gmail.com

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук, e-mail: valkorney1958@gmail.com.

Kravchuk Anna A. - student of UB-17b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: annkrav99@gmail.com

Scientific supervisor: **Valeriy Aleksandrovich Kornienko** – candidate of historical sciences, doctor of political sciences, professor, head of the department of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences, e-mail: valkorney1958@gmail.com.